Odavalt-hästi, ruttu valmis-töö hää!

Nali kahes vaatuses, lauludega

J. Oss

AUTORI KIRJASTUS VILJANDIS, 1922 A.

Odavalt—hästi, ruttu valmis— töö hää!

Nali kahes vaatuses lauludega

J. Oss

VILJANDIS, 1922 A.

Osalised:

Rätsepp **Pressraud**, majaomanik.
Lilli, tema tütar.
Jlmar Tüüna, varjunime all Anton (näitleja).
Kaarel Kaidlon, rätseppa sell } Pressraua juures.
Juhan, lollakas õpipois }
Preili **Valdsnepp** } Töötellijad.
Keegi võeras }

Aeg: Olevik.

Näitelava sisseseade.

Rätseppa töötuba, ühe akna ja kahe uksega. Keskuks viib uulitsale, pahempoolne — meistri elutuppa.

M ö ö b e l: Suur töölaud, jalaga õmblusmasin, pressraud, seintel moodilehed jne.

E. Hunt'i trükk, Viljandis

I. vaatus

I. etendus.

Anton, Kaarel ja Juhan istuvad särgi väel laua peal ja õmblevad. Lilli istub masina juures ja õmbleb. Meister võtab võeral mõetu.

Meister: Odavalt hästi — ruttu valmis — töö hää! (Kirjutab) Kas soovite eest pikalt lahti?

Võeras: Kahe nööbiga.

Meister (mõedab): Odavalt hästi — ruttu valmis — töö hää! So, neli nädalat peale Jaani tulge järele.

Voeras (kumardades keskuksest ära).

Juhan: Kas ta hinda ei küsinudki ve?

Meister: Ei.

Anton: Kuue eest võtame kartulaid.

Kaarel: Vesti eest veidi rukki jahu.

Juhan. Ja newpükste eest pisut püüli.

Meister (kurjalt): Vait, kes hinnavõtja on, kas sina, sina, sina või mina?

Juhan: Eks ikka sina, meister, sina.

Kõik (hoolega töös).

Meister: So, nüüd lähen ma linna, vaadake, et te mul asjata aega surnuks ei löö. Ja sina Lilli — oma tuppa, marsch! (Näitab käega külgukse poole seni kui Lilli mööda läheb, siis laseb käe alla vajuda ja läheb ise järele).

II. etendus.

Anton (ronib laua pealt maha, kükitab ukse juurde ja kuulatab).

Kaarel (kes seda märkab, teeb niisama).

Juhan (teiste järele).

Kõik (kuulavad).

Kaarel (kes Antoni seljataga): Mis meister ütles?

Anton: Meister ütles, et ta oma tütart sinule ei anna

Juhan (Kaarli seljataga): Mis ta ütles?

Kaarel (müksab): Et ta oma tütart sinule ei anna.

Juhan (teeb veidra näo ja sügab kõrvatagust).

Kõik (jooksevad häkki laua peale ja hakkavad tööle).

Meister (külguksest, võtab kepi ja mütsi): Nüüd poisid, et te mul ei laiskle! (keskelt ära).

Anton, Kaarel, Juhan (vaatavad tõsiselt talle järele, peale ukse kinnipanemist vaatavad üksteisele otsa ja hakkavad rõemsaste laulma):

Jah nobedaste tööd me teeme,
kui üksi jääme, siis rõemsaks saame,
nüüd oleme kõik meistri mehed,
ja teeme ehet, nii kui heaks arvame...

Juhan (rõemsalt): Aga kas teate, laulame veel. Anton, sina hakka peale.

Kõik (kordavad sedasama salmi).

Anton (pärast laulu lõppu): Ja, kõik on ju väga hää, aga kui tuleb keegi tellijatest, kes siis teda vastu võtab? Noh, muidugi vist mina, sest mina õmblesin Tallinnas teaatrist koju minnes kardovoi ülemale ülikonna.

Kaarel: Ei, mina, — sest minu tehtud pintsak on Asut. Kogus kellegi suure nina seljas.

Juhan: Sõbrad, ärge riielge, ehk võtan

mina, sest mina parandasin parun Engelhardtil taskud enne terveks, kui ta Eestimaalt ära läks.

Anton (naerab): Nah, nii ei tule midagi välja, — kas teate, heidame liisku.

Kaarel: } Heidame!
Juhan: }

Juhan (toob küünarpuu ja annab Antonile).

Anton: Noh, kelle käsi nüüd peale jääb, on meie seast meister.

Kõik (panevad korda mööda käed, nii et Juhani käsi peale jääb).

Juhan (uhkelt meistri sõnu üteldes): Odavalt hästi — ruttu — ruttu — ruttu —

Anton: ...ruttu valmis, töö hää. (Hakkab töösse).

Juhan (laua peale ronides): Odavalt hästi— ruttu valmis — töö hää! Ei tea, kas meister kauaks ära jääb ve?

Anton: Ei, ta tuleb varsti tagasi, nagu ma kuulsin tahtvat ta Tallinna sõita ja nüüd läks ta muidugi sõidu luba saama.

Kaarel (hakkab rõemsalt villstama)

Juhan: Noh siis võime juba pikemaks ajaks tema keppi unustada.

Prl. Valdsnepp (ukse taga): Kas siin elab rätseppmeister Pressraud?

Kõik (ruttavad kuubesi selga ajama).

Anton (Kaarli käest kuube ära tõmmates): Ära kisu, — see on minu!

Kaarel (tõmbab Juhani käest): See on minu!

Juhan (võtab laualt valmistegemata kuue ja ajab selga).

Kõik: Sisse.

Prl. Valdsnepp (keskuksest, uhke väljanägemisega, lai kübar peas): Vabandage, kas meister Pressraud on kodus?

Anton: Meister? (Kumardab) Ja.

Kaarel (sügavamalt kumardades): Mina.

Juhan (uhkelt etteastudes): Mina meister, odavalt hästi — ruttu valmis — töö hää!

Valdsnepp (kõrvale): Need on vist meister Pressraua pojad, — kui ilusad poisid!

Anton (tõmbab Juhani eest ära): Kas preilid lubavad mõetu võtta?

Kaarel: Ülijaki mõetu?

Juhan: Kleidi mõetu?

Valdsnepp: Jah meistrid, ma soovin frentsch-ülijakk ja kalifee-kleit.

Anton, Kaarel, Juhan (võtavad kordamööda mõeti ja kirjutavad, ühtetelst eest ära lükates).

Juhan (ümbert mõeti võttes, jääb preili otsa vaatama, väriseva häälega): Odavalt hästi — ruttu —

Kaarel (võtab Juhani kinni ja viskab vastu Antoni).

Anton (preili juurde minnes): Vabandage, on juba nii kaugel, kui valmis on, võin käsku tuua, kui adressi teatate?

Valdsnepp: Olge head — Kassisaba uulits № 37, korter 3.

Anton (laua juurde minnes): Kassisaba uulits № 37, korter 3 (kirjutab).

Juhan (Antonile): Korter 3, korter 3.

Kaarel (aitab preilile palitu selga): Vabandage, meil on püst trepp, kas tohin teid saata?

Valdsnepp (teeb peaga kumarduse—ära).

Kaarel (tema järel, Antonile ja Juhanile pikka nina näidates).

III. etendus.

Anton, Juhan (jäävad üksteise otsa vaatama).

Juhan: Kas sa tundsid ka seda preilit ve?

Anton: Toba oled sa.

Juhan: Kas jälle mina ve?

Anton: Noh muidugi sina, aga mitte mina; liisk langes sinu peale ja see oleks pidanud sinu oma olema.

Juhan: See on õigus jah, aga Kaarel oli ju nii häbemata, nägid isegi kuidas ta mind pintsaku sabast kaugel kiskus, kui ma preilile silmi tegin.

Anton: Noh, mikspärast ta sind kiskus ja mikspärast ta mind ei kiskunud?

Juhan: Noh seda mina ei tea.

Anton: Aga mis sa siis nüüd mõtled teha?

Juhan: Mis ma mõtlen teha — mina hakkan nüüd temaga tüli norima ja kui ma iga päev tema kallal puren, kül ta siis —

Kaarel (keskuksest, rõemsalt vilistades, vaatab uuri ja hakkab tööle).

Juhan: Kas sa selle lipaka ära saatsid ve?

Kaarel: Vait, — meister tuleb.

Kõik (hakkavad tööle).

Meister (keskuksest, iseeneses): Odavalt hästi — ruttu valmis — (meestele kurjalt) Noh, kas laisklesite jälle te päevavargad. (Pahemale poole ära).

Kaarel: Päris hirmu ajas peale.

Juhan: Jah, 59 korda olen tema kepiga lüüa saanud ja nüüd mõtlesin, et tuleb 60 hoop.

Anton: Noh, egas see sinusugusel köha ei tee.

Meister (pahemalt poolt, pakid käes): So, nüüd lähen ma pikemaks ajaks ära. Anton jääb töö järelvaatajaks ja kui mu tagasiilmumise ajal töö korras ei ole, siis teate! (Keskelt ära).

Anton (ohkab): Siis teame.

Kaarel: Nüüd võib jälle kergemalt hingata.

Juhan: Soovin õnne Anton! Nüüd annan ma kõik sulle üle ühes toba nimega.

Anton: Lõuad! Õmble parem selle kuuele nööbid ette. (Annab ühe kuue Juhanile ja hakkab ise mööda tuba käima).

Juhan: (ronib lauait maha ja hakkab laua pealt midagi otsima).

Kaarel: Mis sa siin kobad?

Juhan: Ma otsin niiti

Anton: Ah ja, niiti ei ole, ma lõpetasin selle ise ära. (Hõikab) Preili!

Lilli (Ilmub uksele).

Anton: Olge head preili, lubage meile niiti.

Lilli (ära, väikese vaheaja järele tuleb tagasi. annab niidi Antoni kätte).

Anton (võtab niitivõttes käest kinni ja pigistab)

Lilli (lööb silmad maha, läheb ukseni ja heidab häbelikult pilgu Antoni peale, siis ära).

Anton (annab niidi Juhanile, mõtleb vähe aega ja hakkab mööda tuba mõttes käima).

Kaarel (on kärsitu ja vaatab tihti uuri)

Juhan (õmbleb ja ümiseb laulu):

Kui rätsepad kord rändasid
ja läksid ära sõtta,
siis koju jäin kui ausam mees,
ka pruudiks köögi Kata.

Seal nälga nägi iga mees,
ja tunda said suurt valu,
kuid mina kodus — praad mul ees
ka Kata pakkus mõnu.

Kaarel (tuleb laua pealt maha): Vabanda

Anton, ma pean täna tähtsa asja pärast pool tundi varem õhtule jätma — homme teen tasa.

Anton: Pole viga.

Kaarel (korraldab end, siis keskuksest ära).

Anton: Ta oligi täna kärsitu ja mõttes, ei tea, mis tal pidi olema?

Juhan: Noh, eks ikka see tal kruvid lahti vintis, keda ta trepist alla talutas.

Anton: Ah see — (läheb pahemale poole ukse juurde, kuulatab, mõtleb veidi, läheb Juhani juurde) Juhan! Kas tead?

Juhan: Ei tea.

Anton: Ole õige pai pois ja käi poes ära, meil on kuue vaherile päris otsas.

Juhan (rõemsalt): Ja mul ongi tarvis linna minna, — näen ehk ka teda!

Anton: Noh, keda sa siis näed?

Juhan (häbelikult): Noh, ikka seda, kellega ma mineval nädalal trepimäel põõsas. . .

Anton (naerdes): Ah seda — õnn kaasa!

Juhan (keskuksest ära).

IV. etendus.

Anton (käib edasi-tagasi, jääb mõttesse): Teised ametivennad elavad pealinnas elu, kuna minu puhkeaeg sureb siin kääride ja riidelappide vahel! Jah, siin on ju mu lapsepõlve armsam mälestusepaik. Siin olin ma õnnelik — (tasa) õnnelik seni, kuni mind kui varast minema aeti! Jgavesti tahtsin ma siit majast lahkuda, kuid igatsus selle järele, keda aastad mälestusest veel maha kiskuda ei ole suutnud, sundisid mind jälle siia! (Raskelt) Siia, et temalt veel ühte küsida — ja siis mu armsam lapsepõlve

mälestusepaik — jumalaga! Jumalaga unistused armu ajast ja jumalaga Lilli!

Lilli (pahemalt poolt): Kas teie kutsusite?

Anton (kohkub, kuid toibub pea): Preili Lilli, kas tohin ma teilt midagi küsida?

Lilli: Ja nimelt?

Anton. Esiteks seda, — kas tunnete teie mind?

Lilli (jääb imestades vaatama)

Anton: Olete teie mind ennemalt kunagi näinud?

Lilli: Ei.

Anton: Kas mäletate veel seda aega, kui ükskord isa teid selle käest ära kiskus, keda teie armastasite ja kes teid armastas.

Lilli: Jimar! — Miks ei tunnud ma sind ennem. . .

Anton: Lilli — teie ei pidanudki tundma, sest kui teie oleksite tunnud, siis oleks ka teie isa mind ära tunnud ja siis oleks ta seda juba tõeks teinud, mida selkorral rohuaias lubas.

Lilli: Jlmar! . .

Anton: Ma olin ju tema silmis kurjategija, varas. Ta lubas mind kohtu kätte anda, ma olin kül ilmsüüta, aga kahtlus oleks võinud minu peale langeda ja ma oleks olnud vang — vang sellepärast, et mina töölise poeg majaomaniku tütart armastasin.

Lilli (õrnalt): Jlmar!

Anton: Sinu isa ajas mind majast minema, ma põgenesin ära kaugele, kus ma mitmed aastad sinu peale mõteldes mööda saatsin. Ja nüüd, kui ma arvasin, et mind enam siin ära ei tunta, tulin tagasi — tagasi sinu isa juurde, kelle kepp küllalt minu turjal on tantsinud, (näitab pressraua peale) kui see

õnnetu pressraud vahest külm ehk teinekord jälle liiga palav oli. Noh, nüüd ei tulnud ma küll mitte selles mõttes siia, et siit omale tööd ülespidamiseks otsida. Ei, vaid nüüd tulin ma sinult küsima, Lilli, olid sa ühes arvamises isaga, kui siin vargus toime pandi? Vasta, — pidasid sa mind vargaks?

Lilli (lähenedes): Jlmar! . .

Anton: Olen ma siis tõesti sinu meelest ilmsüüta?

Lilli: Mitte üksi minu meelest, vaid kõik teavad, et sa ilmasüüta oled. Minu isa vihkas, et sa mind armastasid ja sellepärast veeretas ta kõik süü sinu peale (nutab).

Anton (Lillit paitades): Ära nuta, Lilli, meil ei ole nüüd enam aega nutta.

Lilli (pisaraid pühkides): Aga mis sa mõtled siis nüüd teha?

Anton: Esiteks sinu isa ette astuda ja sind tema käest omale paluda, oled sa sellega nõus?

Lilli: Jlmar! Aga minu isa valvas alati, et ma sinu ja Kaarliga kokku ei saaks.

Anton (naljatades): Ja muidugi, ka lolli Juhaniga. Ma tean, sinu isa seda ei salli, et sa tema sellile naiseks lähed, aga kas tead, mina ei ole mitte rätsepp, ega rätseppa sell Anton, vaid elukutseline näitleja Jlmar Tüüna.

Lilli: Oled sa siis näitlejaks hakkanud?

Anton: Jah — kohe peale selle, kui sinu isa mind siit minema ajas, elasin, kõike muud kõrvale jättes, ainult kunstile.

Lilli (jääb nukralt mõttesse).

Anton: Lilli — ei meeldi see sulle?

Lilli: Jlmar! . .

Anton (rõemsalt): Noh, mis siis veel?

L i l l i : Aga minu isa ei salli näitlejaid, need olla kõik narrid, veiderdajad ja ülekäte läinud inimesed.

A n t o n : Noh, kui asi nii on, siis võtame näiteosavus ja tarvitame seda. Sina, Lilli, tee ainult seda, mis mina sulle kätte juhatan, ehk mis teadust loll Juhan sulle minu poolt toob. Loll Juhan on sinu isale ustav teener ja meile truu abimees, nii on kõik korras ja meie jõuame õnnelikult oma eesmärgile.

L i l l i : Arvad sa seda!

A n t o n : Ma ei arva, ma tean.

L i l l i : Jlmar! (Laseb pea Antoni rinnale).

A n t o n : Lilli! (kallistavad).

V. etendus.

M e i s t e r (keskuksest): Odavalt hästi — ruttu (näeb Antoni Lillit kallistamas, vihaselt) Vargad, kelmid, röövlid!

A n t o n, L i l l i (kohkuvad, teineteisest eemale).

M e i s t e r (Antoni kallale tormates): Sa võllanägu, mõrtsukas!

L i l l i (püüab teda tagasi hoida): Papa!

A n t o n (julgelt ette astudes): Austatud meister, ärge olge kuri, mina armastan teie tütart, tema armastab mind — ja nüüd palume teilt selleks isalikku luba.

M e i s t e r (Antonile): Sina! (Lillile) Tema! Marsch kongi! (Näitab külgukse poole).

L i l l i (nuttes ära).

M e i s t e r (Antonile): Ja sina — käärid kotti ja mitte üks nõela piste! Uulitsale! Kas kuuled,—uulitsale, m-a-r-r-s-ch! (Näitab keskust).

A n t o n : Austatud meister, minul saab

kuu alles 14 päeva pärast täis ja enne kuud mind siit äraajada ei ole teil õigust, sest nii oli kaup.

Meister (meeletus vihas): Kohtu, kartsa, võlla puua, niisugune vargilkäija! (Läheb pahemale poole ära).

VI. etendus.

Anton (imestades): Juba jälle see vana laul! (Mõtleb). Kas tundis ta siis mind ära, või on tal harjunud viisiks ägeduse ajal igat inimest vargaks sõimata? Noh, on kuidas on, kuid mind võidi hirmutada siis, kui ma alles poisikene olin, aga nüüd kui ilm minu silmad lahti on teinud, naeran ma selle peale. (Vaheaeg). Aga mis pean ma siis nüüd tegema? (Mõtleb). Jah, siit lähen ma minema, ei olegi enam lusti siin riidelappide ja palava pressraua juures istuda. Juhan on tubli pois ja kül tema kõik toimetab.

Juhan (keskuksest, pakk käes).

Anton: Ah näe, seal ta ongi! (Juhanile) Noh, Juhan, kuhu poole tuul puhub?

Juhan: Jkka alla järve ääre ja sealt Männamäele.

Anton: Tubli, aga kas tead?

Juhan: Ei tea.

Anton: Mind puhub ta siit välja!

Juhan: Siit välja?

Anton: Jah, meister tuli kodu ja just parajaste siis kui meie preiliga teineteist kallistasime.

Juhan (imestades): Kallistasite?

Anton: No jah, kallistasime, saa aru, armastasime.

J u h a n: Ja mis meister ütles?

A n t o n: Mis ta ütles? Ütles, et ma veel suurem toba olla, kui sina.

J u h a n: Noh, kas ta siis mind ka tobaks peab?

A n t o n: Ah ei pea, ta muidu niisama arvab.

J u h a n: Ah arvab. Aga mis siis preili ütles?

A n t o n: Preili ütles, et ma teda ära pean võtma, ise meistriks hakkama ja sind sellide peameheks määrama.

J u h a n (rõemsalt): Kas tõesti ve?

A n t o n: Tõesti jah, nüüd katsu aga mul abiks olla.

J u h a n: See on õigus jah, aga mis ma siis pean tegema?

A n t o n: Seda, mis mina käsin, seda mis preili käseb ja seda kõik minule ära rääkima, mis meister sind käseb. Kas said aru?

J u h a n: Sain küll, miks ma ei saand — aga mis ma siis nüüd pean tegema?

A n t o n: Nüüd pead ootama seni kui ma kirjutan.

J u h a n (on rõemus ja hakkab õmblusemasinat vaatama).

A n t o n (kirjutab): So, nüüd Juhan pead selle kirja preilile ära andma, nii et meister ei näe, mina ise lähen korterit otsima.

J u h a n: No jah, katsu siis ikka odavalt ja hästi.

A n t o n: Jah — ja sina ruttu valmis — töö hää.

(E e s r i i e).

II. vaatus.

Meistri elutuba ühe akna ja kahe uksega; parempoolne uks viib töötuppa, pahempoolne kõrvaltuppa. Mööbliks: pahemal pool sohva ja laud, paremalpool kirjutuslaud, toolid jne.

I. etendus.

L i l l i (istub sohva peal ja laulab):

Mul saatus karm,
mul kustund arm
ja hinges mässab elutorm...

(Murelikult rääkides): Jlmar! Kui kaua olen ma lootuseta olekus sind oma südames kannud! Sina olid kaugel ja mul oli ainult mälestus — mälestus, mis mind tih'i kuni pisarateni piinas! Nüüd, kus ma sind jälle leidsin, täitsivad õrnad tunded mu rinda, ma olin õnnelik! (Rõemsalt) Õnnelik omas ettekujutustes — (Murelikult) Aga seal tuli isa ja hävitas kõik!

J u h a n (paremalt poolt, võtab ukse arglikult lahti): Preili! Preili!

L i l l i: Mis sull tarvis on?

J u h a n: Kas meister kodus on?

L i l l i: Ei ole, ta läks linna.

J u h a n: Kas preili üksi on?

L i l l i: Üksi jah, (tasemalt.) on sull midagi ütelda?

Juhan (julgelt sisse astudes) : Ei ole.
Lilli: Noh mis sa siis siit tahad?
Juhan: Ma tahas (vaatab ümber ringi) ühte kirja preilile ära anda, mis Anton saatis.
Lilli (rõemsalt üles karates): Kirja — anna ta siia.
Juhan (annab kirja Lillile ise ära.)
Lilli (loeb): Armas Lilli! Kokkusaamine praegusel ajal on võimata. Kui tahad mulle midagi teatada, siis tee seda kirja teel.
Juhan muretseb kirja mulle kätte, ole isa arvamises haige ja ära tule enne voodist välja kui isa paha tuju mööda. Sinu Jlmar.

(õnnelikult) Minu Jlmar! (Murelikult.) Miks on isa nii kuri, mikspärast vihkab ta Jlmari, keda mina nii palavalt armastan! (Langeb sohvale, katab silmad kätega.) Oh Jlmar! Oh Jlmar! . .

II. etendus.

Meister (paremalt poolt kaastundlikult): Jälle pisarad! Sa vaene laps! Jkka päev-päevalt löped sa rohkem ja rohkem.
Lilli: Jah isa mull on pistjad ja peavalu. (Ohkab.) Oeh! Oeh!
Meister (Lilli pead silitades): Ära ohka tütrekene, ma lasen tohtri kutsuda. Küll saad siis jälle terveks. (Hüüab.) Juhan, Juhan.
Juhan (paremalt poolt): Mis meister soovib?
Meister: Mine kutsu kohe tohter — tohter kutsu, kas said aru?

Juhan: Miks ma ei saand. (Pahemale ära.)

Meister: Ära nuta tütrekene, küll saad jälle varsti terveks (silitab pead.) Mu laps, mu silmaterake! (Pahemale ära.)

III. etendus.

Lilli (ärevusega): Nüüd on kõik kadunud! Jsa uskus küll kui ma ütlesin et ma haige olen, aga tohter — tohter saab kõik aru — räägib isale — ja mis ütleb siis Jlmar, kui ta kuuleb, et ma seda ei ole täitnud, mis ta käskinud! Aga kui ma temale kirjutan — et tohter tuleb ja et ma ennast enam varjata ei jõua— (mõtleb.) Jah! (Läheb kirjutuselaua juurde ja kirjutab. Kirja kinni pannes.) Juhan! Juhan!

Juhan (paremalt poolt jookseb sohva juurde.) Mis preili? (Kohkub ära. Lillit laua juures nähes jookseb sinna.) Mis preili soovib?

Lilli: Vaata Juhan, siin on üks kiri, vii ta Jlmarile kohe kätte. (Meelitades.) Küll ma kõik ilusasti ära tasun.

Juhan: Tänan preili, tänan!

Lilli: Noh ole nüüd õige kärmas

Juhan: Ma olen kärmas küll, aga –aga—

Lilli: Noh mis aga?

Juhan: Missuguse Jlmarile ma selle kirja pean viima?

Lilli: Oh ära nüüd jampsi, vii see kiri Jlmar Tüünale.

Juhan (mõteldes): Jlmar Tüünale — ah jah. Kaupmees Eitelberg rääkis et ta Tüüna Jlmariga koos olnud. Kiitis teist õige. Aga nüüd olla ta ära läinud Tartu või Tal-

linna teaatrisse kunsti ligi õppima. Armuline preilike sinna mina temale järele küll ei saa.

Lilli (meeltheites): Ta sõitis ära, mind jättis ta siia (langeb sohvale.) Ma õnnetu! Ma õnnetu! — — —

Juhan: Ta vaeseke on armastuses mõistuse juba kaotanud, ma lähen vaatan kas tohtri herra veel ei tule, Anton lubas ju teda kohe saata. (Paremale ära.)

IV. etendus.

Lilli: Nüüd on kõik kadunud! Oh Jlmar! Oh Jlmar! . . .

Juhan (paremalt poolt): Siia tohtri herra, siia!

Anton (mantel ümber. Kannab valls vurrusid ja habeme tutti lõua otsas): Kus on teie haige?

Juhan (Lilli peale näidates): Näe siin tohtri herra, siin.

Anton: Ah siin. Noh nüüd lubage, et ma haigust ilma segamata tundma võin õppida.

Juhan (Tõmbab arglikult Antoni kõrvale. Paluvalt.): Tohtri herra, katsu siis ikka preili terveks teha, sest kui preili ära sureb, egas Anton siis enam teda ei võta ja mina olen siis sellega sellide peamehe kohast ilma.

Anton: Noh olge mureta, olge mureta ja jätke meid kahekesi.

Juhan: Noh kui tohtri herra arvab, siis mina lähan ära jah. (Paremale ära.)

V. etendus.

Lilli (kogeledes): Austatud tohter, mina — mina ei olegi haige.

Anton: Seda parem, mina ei või haigustel mingit abi anda, sest ma ei ole mitte tohter nagu sa nimetasid, vait näitleja tohtri ametis.

Lilli (ära tundes. Kargab ülesse): Jlmar! Sina? Mis see peab tähendama, mina tahtsin Juhaniga sinule kirja saata, aga tema ütles, et sa olevat Tartu või Tallinna ära läinud.

Anton: Tartu vôi Tallinna —

Lilli: Jah, kaupmees Eitelberg olla temale seda rääkinud.

Anton (naerab): Noh nüüd saan ma aru, sina Lilli oled unustanud, et Juhan mind ainult varjunime „Antoni" all tunneb.

Lilli: Ah ma lollike. Aga Jlmar, mis see siis tähendab, et sa ennast nii ära oled moonutanud?

Anton (naljatades): Noh, kas ma siis sulle nii paremini ei meeldi?

Lilli: Oh ära tee nalja, ütle mis see tähendab?

Anton: Noh olgu, ma ütlen siis. (Jstuvad sohvale) Juhan tuli minu juure ja ütles, et sinu isa teda tohtri järele olla saatnud, mina saatsin Juhani koju ja lubasin ise kõik toimetada ja et ma sind nii väga näha igatsesin, panin valts habeme ette ja hakkasin tohtri osa mängima.

Lilli: Kui kena. Aga mis mõtled sa siis nüüd teha?

Anton: Mis ma mõtlen teha — sina oled haige. Haigel on arsti tarvis, ja nii võin ma takistamata sind seni vaatamas käia, kui mõni uus ja hullem plaan pähe tuleb.

Lilli: Aga kui isa sind ära tunneb?

A n t o n : Ei kardagi — sa nägid kui aupaklikult loll Juhan mind sisse saatis ja ise andsid ju ka mulle tohtri nime. (Kallistavad.)

L i l l i : Jlmar!

A n t o n : Lilli!

M e i s t e r (pahemalt poolt, uur näpu vahel) : Juba 1/26 (Lillit Antoni kaenlas nähes, rõemu pärast käsa õerudes.) Odavalt hästi — ruttu valmis — töö hää!

A n t o n (meistert nähes kohkub sammu tagasi. Võtab Lilli käest kinni ja katsub vere löömist.)

M e i s t e r (kumardab) : Väga rõemustav tohtri herra!

A n t o n (kõrvale) : Vist meeldin.

M e i s t e r (kõrvale) : Eht väimees! (Antonile) Kas haigus on kardetav, tohtri herra?

A n t o n : Just mitte, läheb mööda meister Pressraud.

M e i s t e r (Jseeneses) : Meister Pressraud! (Valjusti.) Vist tohtri herra tunneb juba varemalt mind ja minu tütart?

A n t o n : Jah meistri herra, teie tütrega oleme meie juba ammu paremad tuttavad — ja kui just mitte veeri ääri mööda rääkida — meie armastame teine teist ja oleme valmis abielusse astuma, kui teilt selleks isaliku luba saame

M e i s t e r (rõemsalt) : Kas tõesti tohtri herra?

A n t o n : Teie tütar Lilli tõendab seda. (Lükkab Lilli isa poole)

L i l l i (aralt) : Jah isa, luba mind temale, ma armastan teda.

M e i s t e r (Lillile) : Niisugust meest olen ma sulle juba ammu soovinud. (Valjusti.) On

see teie mõlemate südame soov ja tahtmine, siis olgu mu isalik õnnistus teiega.

Anton }
Lilli } (kallistavad).

Meister (võtab taskust dokumendid, annab Antonile): Siin väimees poeg on täielikud dokumendid, mida ma oma tütre jaoks olen määranud, võta ja hakka ise selles majas peremeheks.

Anton (võtab vastu): Tänan äiapapa, tänan! Nüüd ruttan koju ja valmistan end kihluste vastu, mis veel täna ära peavad peetud saama.

Meister: Aga Lilli on ju alles haige!

Anton: Arst on haigustel abiandja ja tundja, kõik läheb mööda, varem kui arvate.

Meister: Annaks Jumal!

Anton (Meistrile kätt andes): Jumalaga äiapapa! (Kallistab Lillit) Nägemiseni mu Lilli. (Ära).

VI. etendus.

Meister (saadab ukseni, käsa õerudes): Odavalt hästi — ruttu valmis — töö hää. (Lillile) Nüüd tütreke saa aga ruttu terveks, sarnast meest ei ole tervest linnast leida. (Hüüab.) Juhan! Juhan!

Juhan (paremalt poolt jookstes): Mis meister soovib?

Meister: Juhan, kas tead?

Juhan: Ei tea.

Meister: Täna on meil suur püha, suurem kui kunagi enne.

Juhan (hakkab enda püksa puhastama).

M e i s t e r: Jäta töö seisma ja kraami see tuba ilusasti korda. (Pahemale ära.)

J u h a n (tuba koristades): Täna on meil suur püha ja mina pean siin tuba kraamima. Kas preili ka teab, mis püha meil täna on?

L i l l i: Mina lähen mehele ja täna pühitsetakse minu kihluse päeva.

J u h a n (rõemsalt): Mis, preili läheb mehele? (hakkab laulma).

Nüüd sellide peamees olen ma,
ei tee enam asja köögi karuga;
vait armu suhtes kurameerima,
mõne majaperemehe tütrega —

aga kas siis meister Antoniga on juba ära leppinud ve?

L i l l i: Ei ole. Mina lähen tohtrile.

J u h a n: Tohtrile (Taganeb.) Segane — segane — preili on peris segane. (Koputakse.)

L i l l i: Sisse!

VII. etendus.

A n t o n (paremalt poolt harilikult).

J u h a n (jookseb ärituli vastu): Anton, armuline preili on segane, peris segane, jampsib ja läheb ühte puhku ikka tohtrile mehele.

A n t o n: Ah ära soni, parem mine ja teadusta meistrile, et keegi teda ootab.

J u h a n: Mis ma teen?

A n t o n: Mine ja teadusta meistrile, et keegi herra teda ootab.

J u h a n (meistri toa ukse juures hirmul): Meistri herra, keegi herra ootab meistri herrat!

M e i s t e r (pahemalt poolt, vihaselt): Sina võllanägu, välja mu majast!

A n t o n : Kas nüüd ei ole ehk lusti ise minna? Kaks korda olete teie mind siit küll uulitsale ajanud, kuid kolmat korda ei ole teil enam õigust, sest mina olen selle maja ära ostnud. Siin on paberid. (Näitab dokumenta.)

M e i s t e r (langeb toolile): Petetud, hirmsasti petetud, lolluses uskudes andsin ma paberid talle kätte ja nüüd on ta neid maha müünud, ah sa igavene angeldaja ja varas!

A n t o n : Ärge pahandage, mina ei ostnud mitte selles mõttes seda maja, et teid siit uulitsale ajada, ei mina annan kõik teile tagasi, kui teie ainult Lilli mulle naiseks lubate.

L i l l i (isa juure minnes): Jsa, ära ole kuri, luba mind temale, ma armastan teda.

M e i s t e r : Juba jälle, oled sa niisama pöörleja, nagu naised ikka. Noh olgu (külmalt) saage õnnelikuks.

A n t o n }
L i l l i } (kallistavad.)

J u h a n (rõemu pärast kõrgele üles karates): Hõissa, nüüd olen ma sellide peamees!

M e i s t e r (Juhanile): Noh mis see siis tähendab?

J u h a n : See tähendab, et mina nüüd enam sinuga ei räägi. (Trambib jalgega ja puristab meistrile pääd raputades näkku.)

K a a r e l (pahemalt poolt sisse)

J u h a n (Antoni juure minnes): Meister, kas mina nüüd ka naist võin võtta?

A n t o n : Minu pärast kas või tänapäev.

J u h a n (pööraselt rõemus olles. Kargab üles): Hõissa!

K a a r e l (häbelikult Juhanilt meistri peale näidates): Kas tema enam meister ei ole?

J u h a n : Ei ole, nüüd on tema meister, (näitab Antoni) ja kas tead, nüüd laulame, et nobedasti tööd me teeme.

K õ i k :

Jah nobedasti tööd me teeme,
kui üksi jääme
siis rõemsaks saame,
me oleme kõik meistri mehed
ja teeme ehet,
nii kui heaks arvame. . .

(E e s r i i e).